

počet okresů i krajů snížen. Nejvyšším orgánem školské správy zůstávalo Ministerstvo školství.

Pro organizaci školní inspekce to znamenalo podstatný rozdíl, protože bývalé školní inspektoráty zanikly a byly nahrazeny **školskými referáty** při krajských a okresních národních výborech. Inspektoři se stali zaměstnanci příslušných okresních či krajských národních výborů a byli jmenováni ministrem školství s přihlédnutím k návrhu ONV a KNV. Ministr jako jediný mohl inspektory přeložit či zprostit funkce. Jelikož národní výbory, které byly pod silným vlivem komunistické strany, byly zároveň zřizovateli škol, nelze hovořit o zcela nezávislé kontrole.

Směrnice z roku 1953 zaváděla funkce **okresních, krajských a ústředních školních inspektorů**, kteří museli mít pedagogickou praxi v rozsahu minimálně 5–10 let a vysokoškolské vzdělání. Okresním školním inspektorům náležel dozor nad národními a osmiletými středními školami (dnešními základními školami), krajským školním inspektorům pak nad středními školami v příslušné oblasti i nad okresními školními inspektory. Okresní a krajské školní inspektoři se měli starat také o organizaci dalšího pedagogického vzdělávání pracovníků v jim svěřené oblasti. Ústřední školní inspektoři pak dozorovali činnost jednotlivých krajských národních výborů a inspektorů, starali se o „odborný a politický růst“ vedoucích pracovníků školské správy.

Při vlastní inspekci inspektor kontroloval pracovní plán školy, rozvrhy hodin, úřední spisy, pedagogickou práci učitelského sboru a také jeho ideově politickou činnost. Kontrolu prováděl jednak procházením písemných a výtvarných prací žáků, jejich žákovských knížek a sešitů, jednak ústním i písemným zkoušením. Vedle toho měl prověřovat také stav školní budovy a jejího zařízení, dále pak péči o žactvo, a to jak jeho docházku do školy, tak stravování, chod školní družiny a mimoškolní práci se žáky. Kontrole neunikl ani učitelský sbor a ředitel školy, kdy byl kromě pedagogické práce zkoumán i soukromý život pedagogů. O provedené inspekci musel inspek-

130) Směrnice o organizaci školního dozoru na mateřských a na všeobecně vzdělávacích školách a o činnosti inspektorů mateřských a všeobecně vzdělávacích škol. Instrukce pro okresní a krajské inspektoraty mateřských škol a pro okresní a krajské inspektoraty škol všeobecně vzdělávacích. In: *Věstník Ministerstva školství*, ročník IX. (1953), seš. 27, s. 288–302.

131) Směrnice o výkonu školního dozoru a jeho řízení. In: *Věstník Ministerstva školství a kultury*, ročník XIII. (1957), seš. 2, str. 17–22.

132) Prozatímní směrnice o školním dozoru pro školní rok 1960/1961. In: *Věstník Ministerstva školství a kultury*, ročník XVI., seš. 23, s. 233–236; Směrnice o školním dozoru. In: *Věstník Ministerstva školství a kultury*, ročník XVII., seš. 29–30, s. 334–337; Směrnice o školním dozoru – doplněk. In: *Věstník Ministerstva školství a kultury*, ročník XVIII., seš. 5, s. 61.

133) Vyhláška Ministerstva školství České socialistické republiky ze dne 25. dubna 1979 o inspekci výchovy a vzdělávání.129) Jaroslav, Haupt. Truhlárna v peřejích dějin. Výňatky ze vzpomínek správce gymnázia Dr. Jaroslava Haupta „Ve Sklenářce za okupace“, s. 43. Rukopis je uložen v NPMK, podsíbrka Knihy, inv. č. 03 1955.